

Jerzy Kutkowski *Ostatnie tango*

Tematy

- Taniec
- Bliskość
- Przemijanie
- Nastrój
- Kompozycja
- Symbolizm
- Symbol

Konteksty

Literatura:

- Adam Mickiewicz, *Sonety krymskie*
- Charles Baudelaire, *Kwiaty zła*
- Kazimierz Przerwa-Tetmajer, *Liryki tatrzańskie, Koniec wieku XIX*
- Stanisław Wyspiański, *Wesele*
- Leopold Staff, *Deszcz jesienny*
- Sławomir Mrożek, *Tango*

Malarstwo:

- Puvis de Chavannes, *Sen*
- Jacek Malczewski, *Śmierć*
- Odilon Redon, *Kwiatne chmury*
- Witold Wojtkiewicz, *Portret muzyka Bolesława Raczyńskiego*
- Gustaw Klimt, *Trzy okresy życia kobiety, Pocałunek*
- Edward Hopper, *Automat*
- Balthus, *Gra w karty*

Muzyka:

- Franciszek Liszt, *Totentanz*
- Charles Camille Saint-Saëns, *Danse macabre*
- Tomasz Budzyński, *Taniec szkieletów*
- Pijani Powietrzem, *Późnym popołudniem*
- Kanał Audytywny, *Gwiezdne galaktyki*
- L.U.C., *Wyprąłem W Pralce Własny Mózg I Okazało Się, Że Jestem Pomidorowym Przecierem*
- Buka (właśc. Mateusz Daniecki), *Danse macabre*

Ostatnie tango; farba olejna, płótno; Radom, 1980; w kolekcji MEK

Artysta

Jerzy Kutkowski urodził się w 1950 roku w Radomiu, gdzie wciąż mieszka i tworzy. Jest cenionym fotografikiem i uznanym pedagogiem. Absolwent studiów artystycznych na Uniwersytecie Pedagogicznym w Krakowie (wówczas WSP), należy do Związku Polskich Artystów Plastyków i Radomskiego Towarzystwa Fotograficznego. Jako malarz jest jednak zaliczany do grona twórców nieprofesjonalnych, ponieważ większość jego obrazów powstała, zanim podjął wyższe studia. Okres malarski Kutkowskiego – niecałe dziesięciolecie – zakończył się w latach 80. XX wieku. Artysta zajął się wówczas głównie rysunkiem i fotografią, ale także grafiką wydawniczą. Opracował edytorsko kilkadziesiąt książek i katalogów wystaw. Jego prace znajdują się w zbiorach muzealnych i prywatnych w kraju i za granicą.

W malarstwie Jerzego Kutkowskiego humor przeplata się z liryką. Autor potrafi z dystansem, ironicznie ▼

Film:

- Takeshi Kitano, *Lalki*
- Joanna Kos-Krauze, Krzysztof Krauze, *Papusza*
- Paweł Pawlikowski, *Ida*

W stronę interpretacji

Nauczyciel prezentuje klasie obraz *Ostatnie tango* Jerzego Kutkowskiego (**Załącznik 1**), nie podając jego tytułu. Zadaniem każdego z uczniów jest wymyślenie własnego, adekwatnego do dzieła, tytułu. Uczniowie zapisują swoje propozycje na samoprzylepnych karteczkach, a następnie umieszczają je z boku tablicy. Wspólnie odczytują zebrane tytuły i przyporządkowują je do jednej z trzech kategorii związanych z nastrojem: optymistycznej, pesymistycznej bądź neutralnej. W czasie pracy przekleją karteczki w odpowiednie kolumny narysowanej uprzednio tabeli. Analizując wynik ćwiczenia, zastanawiają się, które słowa i elementy obrazu miały wpływ na podejmowane przez nich decyzje oraz jak tytuł może wpłynąć na recepcję dzieła.

Twórcza odpowiedź

Uczniowie pracują indywidualnie. Mają do dyspozycji czystą kartkę formatu A4, flamaster lub długopis, nożyczki, klej oraz szablon kobiecej i męskiej postaci (**Załącznik 2**). Ich zadaniem jest zobrazowanie wybranego przez siebie nastroju za pomocą kompozycji i symbolu. Na początku wycinają elementy postaci i komponują je na kartce (w razie potrzeby mogą rozciąć je na części i wymodelować). Następnie dookreślają wymowę obrazu wymyślonym przez siebie symbolem. Aby sprawdzić, czy udało się im osiągnąć zamierzony efekt, wymieniają się pracami i wzajemnie je interpretują.

▼ przyglądać się rzeczy wistości. Pociąga go poetycka wizja świata. Jego płótna są nastrojowe, pełne symboliki i aluzji.

Dzieło

Obraz *Ostatnie tango* jest utrzymany w poetyce realizmu magicznego. Diagonalna kompozycja ma charakter narracyjny: prowadzi oko widza od splecionej w pożegnalnym uścisku pary, przez czarną aleję, aż do ciężkiego dworku na dalszym planie. Bohaterowie dzieła, mimo fizycznej bliskości, sprawiają wrażenie samotnych i odległych: kobieta patrzy w dal pustym, niewidzącym wzrokiem, głowa mężczyzny z niewidoczną twarzą tchnie zaś błądząco śmierci. Sęp, padlinożerca, jest symbolem śmierci, zła i nieszczęścia. Nasuwa skojarzenia z losem Prometeusza – karą i nieustannie powracającym cierpieniem. Kompozycję rytmiczują białe pręty ogrodzenia na pierwszym planie, którym odpowiadają nienaturalnej wielkości, schematyczne, trupio blade kwiaty na linii horyzontu. Zgaszone, brudne barwy potęgują wrażenie posępności i dramatyzmu ukazanej sceny.